

BIELARUS
401 ATLANTIC AVENUE
BROOKLYN 17
NEW YORK, N. Y.

БЕЛАРУС

BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER

ВЫДАЕ ВЕЛАРУСКА-
АМЭРЫКАНСКАЕ
ЗАДЗІНОЧАНЬНЕ
У ЗША.

ГОД XII. № 71

ЛІСТАПАД 1961

NEW YORK, N. Y., U.S.A.

NOVEMBER, 1961

VOL. XII. № 71

СУДЫ И РАССТРЭЛЫ

Ад 5 па 12 каstryчніка ў Менску адбываўся суд, на якім 13 асоб вінаваціліся ў дэзэрцыі з чырвонае арміі, паступленыні на службу ў нямецкі карны батальён СС пад камандаю „штурм-бангфюрэра”. Дзірлевана, ды ўдзел у апэрацыях гэтага батальёну. Паводле менскае прэсы, батальён складаўся з крыйміналістых, пераважна немцаў, але часткова ѹ славянскіх добраахвотнікаў, былых палонных з савецкай арміі.

Прозвішчы падсудных: Стопчанка А. С., Ялынскі В. А., Пугачоў І. С., Грабароўскі Ф. Ф., Тупіга І. Е., Кірыенка Г. А., Радкоўскі А. Е., Зайвы В. Р., Майданаў М. В., Уманец П. А., Міраненкаў М. А., Шынкевіч С. А. і Сахно Л. А. Бальшыня падсудных, калі ня ўсе, падзілі з Рәсей й Украіны. Прывкладам Стопчанка — першы ѹ ці не галоўны абвінавачаны — з Раствоўскай вобласці, Радкоўскі з Адэскай Сахно зь Кіеўскай. Усе 13 засуджаныя на расстрэл.

Канкрэтна савецкая прокуратура вінаваціла падсудных за ўдзел у болыт 60-цёх карных супроцьпартызанскіх апэрацыях, у часе якіх

мела быць спалена больш 100 селішчаў, ды зьнішчана больш 10.000 жыхароў. 9 падсудных перайшло пазней у рады савецкай партызанкі, але ѹ гэта не ўратавала іх ад расстрэлу. Колькі тыдняў раней, на аснове падобных абвінавачваньняў, таксама на расстрэл былі засуджаныя ў Вобалі, Віцебшчына, былых ўласавец Экерт, а ў Чашніках П. А. Кляшчоў.

Прэсу съвету задзвіла, чаму падобны працэс Москва арганізуе 17-18 год пасля даканання прыпісванае падсудным віны. Адказ на гэта знаходзім у камэнтарах савецкай прэсы ды прамове прокурора. У іх працэс пропаганда скарыстоўвае супроць Нямеччыны Адзянаўэра ѹ ЗША, з чаго відаць, што арганізацыя працэсу ѹ ўнізізованая з наступлам Москвы ѹ справе Бэрліну. Дык і ў дадзеным выпадку Москва ня кіравала пачуцьцём патрэбы не-кае спрэядлівасці, ці спагада да долі беларускага жыхарства, а толькі сваім імп'яльнымі мэтамі ѹ быгучымі пропагандна - палітычнымі мяркаваньнямі.

22-ГІ КАНГРЭС САВЕЦКАЙ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫ

Шматгадзінныя прамовы Хрушчова, на 22-ім Кангрэсе Партыі, ягоныя пагрозы, абяцанкі ды абвінавачваньні, выклікалі вялікае зацікаўленыне на толькі ѹ камуністычным съвеце, але яшчэ больш вонкіх яго.

Закранаючы бэрлінскі крыйзіс, Хрушчоў выявіў гатовасць адлажыць мірны дагавор з Усходнім Нямеччынай, калі заходні блёк згодзіца на перамовы ѹ гэтай справе. Бадай што мімаходам, гаворачы аб эканамічнай палітыцы, Хрушчоў заявіў, што ѹ канцы каstryчніка Савецкі Саюз выпрабуе вадародную бомбу ѹ 50,000,000 тонаў ТНТ. (Выбуховая сіла гэтае зброй ѹ 2,500 разоў перавышае моц атамнае бомбы, кіненае на Гірошыму ѹ 1945 г.).

— Гаворачы аб нутраных справах, савецкі прэм'ер паўтарыў свой плян стварэння камуністычнага „раю” напрацягу наступных 20 год ды адначасна ўзнавіў атакі супраць „антыпартыйнае” групы Молатава, Малянкоў й іншых, ужо разгромленых ім-жа ѹ 1957 годзе.

Кірыла Мазураў, сакратар камуністычнай партыі БССР, абвінаваціў Малянкова ѹ арганізаваныні чисткі сярод камуністычных краінаў Азіі — Паўночнай Карэі

і Паўночнага В'етнаму. Два дні пасляй Чоў-Эн-Лай пакінуў Москву, ня чакаючы на канец кангрэсу.

ЗША аб савецкіх атамных узрывах

30-га каstryчніка Белы Дом выдаў камунікат, выняткі з якога гэтта падаёт:

„Савецкі выбух — гэта палітычны, а не вайсковы акт. Ён не зъмяняе балансу атамнай сілы ЗША й Савецкага Саюзу. Такую зброю трэба лічыць у першую чаргу прыладай масавага забойства, а выпрабаваньне яе — спробай выклікаць страх і паніку ў съвеце. Няма ніякай тэхнічнай патрэбы выпрабоўваць 50-цімегатонную бомбу ѹ ейнай поўнай сіле, каб пераканацца ѹ правільнасці канструкцыі. Прадукцыя гэтага зброя таксама не зъяўляецца ніякай тайніцай. Урад ЗША пару год таму прыйшоў да выносаву, што гэткая зброя не канечна патрэбная дзеля пабольшання нашае ваеннае месцы. Ваеннае месцы ЗША сяняня зусім стае дзеля таго, каб зьнішчыць агрэсара”.

2-га лістапада прэзыдэнт Кеннедзі заявіў:

„Бяручы на увагу савецкую акцыю, ЗША будуть прадаўжаць працу над развіццем новае зброя, каб утрымаць перавагу, патрэбную дзеля абароны вольнага съвеце... Калі ацэна нядаўніх савецкіх выпрабаваньняў прымусіць нас узнавіць выпрабаваньні ѹ паветры, то яны будуць праvodзіцца толькі тады, калі далейшы прогрэс досьледаў будзе немагчымы бяз іх. Мы зробім усе стараныні, каб аблежаваць радыёактыўны апад да мінімуму”.

У міжчасе, мы зробім адмысловы, усе прыгатаваны, каб магчы пачаць выпрабаваньні ѹ выпадку патрэбы”.

„Беларусам казаць ня варта”

Гэтак хіба думае кіраўніцтва „Голосу Амэрыкі”, якое

5-га лістапада на працягу 8-мёх гадзінай перадавала ў Савецкі Саюз траўду аб савецкіх атамных выпрабаваньнях. Як ведама, савецкая прэса аб гэтым маўчиць, бо байцца рэакцыі з боку жыхарства. Перадачы былі ѹ 8 мовах: ангельскай, расейскай, украінскай, грузінскай, армянскай, літоўскай, латышскай і эстонскай, але не ѹ беларускай. Чым вытлумачыць гэтую дыскрымінацыю беларускае мовы, якая пашыраная ѹ Савецкім Саюзом больш за армянскую, грузінскую, латышскую, эстонскую, ды ангельскую?

Кірыла Мазураў, сакратар камуністычнай партыі БССР, абвінаваціў Малянкова ѹ арганізаваныні чисткі сярод камуністычных краінаў Азіі — Паўночнай Карэі

СЛУЦКІЯ УГОДКІ

Сорак адзін год таму, Случчына, якая ляжыць блізу ў самым сэры ў Беларусі, перажыла былая вялікі гераічны ўздым, а разам і цяжкую нацыянальную трагэдыю. Невялікая, бо адно каля 10-тысячнае грамада змагароў выйшла із насьпех сабранаю зброяю ѹ руках на змаганье з чырвонаю бальшавіцкую арміяй, у шмат раз большай ѹ непараўнаныя лепш азброенаю, каб выявіць перад съветам свой пратест супраць гвалту захопнікаў з усходу ѹ заходу.

На долю беларускага народу, у пару Першай Сусветнай вайны, выпалі, нагул, вельмі цяжкія дазнаныні. Ужо ѹ 1914 г. у расейскую армію былі змабілізаваныя сотні тысячаў беларусаў, хоць царская Расея пачала вайну з Нямечкаю ды Аўстра-Вугорскага імперыямі вылучна за свае імп'яльныя інтарэсы, зь якімі беларускі народ ня меў нічога агульнага. Змагаючыся на франтох вайны ѹ складзе расейской арміі, беларускі народ мусіў пераняць на свае плечы і цяжкар паразы расейской арміі ѹ 1915 г. Нямечка-расейскі фронт падзяліў быў Беларусь на дзве часткі. Адну залиўала расейская салдаччына, на іншай — гаспадарыла войска нямецкае. Нарэшце, у 1917 годзе пачалася расейская рэвалюцыя.

Здавалася-б, што ізь ейным прыходам, лёс беларускага народу зменіцца на лепшае. Аднак, гэтак ня сталася, хай 25 сакавіка 1918 г. паўсталая кагадзе Рада Беларускага Народнае Рэспублікі авбесціла была Беларусь незалежнай дзяржавай. А ѹ 1919 г. пачалася новая вайна, польска-бальшавіцкая.

Палаікі прыйшли на Беларусь з аблыжным лёзунгам савабоды. 8-га жніўня 1919 г. польская армія заняла Менск, а 19-га верасня — у Менск прыехаў галава польскае дзяржавы ѹ галоўнікам дыктатуры польска-армій Язэп Пілсудскі. Прамаўляючы да прадстаўнікоў мінскага жыхарства, ён ані разу не называў Беларусь „Беларусіяй”, адно нейкай неазначанай „зямлі Менскай”, съветчачы аж надта ясна, што Польшча ня прызнала Акту 25 Сакавіка. 21-га верасня 1920 г. ѹ Рызе пачаліся мірныя перамовы: між Польшчай і Москвой. Вынікам іх быў падзел Беларусі на дзве часткі. Беларускі народ мусіў пратэставаць супроць гэтага новага важкога гвалту. Пачаліся спонтанічныя збройныя выбухі супроць акупантатаў. Рада БНР пастанавіла зыліць гэтая паўстаньні ѹ адно рэчышча ѹ даць адпор бальшавіцкай арміі, што сунулася на Беларусь. Месцы дзеля гэтага адпору была выбраная Случчына, куды Рада БНР дэлегавала неузабаве свайго упаўнаважанага. Скіканы агульны зъезд Случчыны выбраў т. зв. Раду Случчыны, якая авбесціла мабілізацыю. У выніку — была арганізаваная Слуцкая Брыгада, што лічыла каля 10 тысячаў жаўнеруў.

27-га лістапада 1920 г. Слуцкая Брыгада выйшла напрэймы чырвонай арміі і ўступіла ізь ёю ѹ няроўнае змаганье. І хоць адбывалася гэтае змаганье ѹ невялікіх, парадынальна, памерах, — збройныя падзеі на Случчыне ѹ канцы 1920 г. ня можна называць накш, чымся запраўдана вайною Беларускага Народнае Рэспублікі з расейской чырвонай імперыяй за незалежнасць Беларусь.

І сталася дзіўная ѹ нечаканая для ворага рэч: жменька, — бо раўнуючы да чырвоных гордаў, гэта была толькі жменька, — беларускіх герояў патрапіла ѹ пачатнай стадыі баёў адкінць аддзелы Чырвонае арміі, а пасльей — паўстрымоўваць ейны вялізны напор на працягу шасціцё тыдняў, аж 31-га сінтября 1920 г. Случчакі былі змушаныя перайсьці дэмаркацыйную лінію, што бегла па рацэ Лань, і апынуліся пад польскай акупацыяй.

Жыхарства рэшты Беларусі не магло на час далучыцца да Случчакоў. Акупацыя Беларусі варожымі арміямі — польскай ды чырвонай расейскай — параліжавала на месцы кожную прайаву беларускіх незалежніцкіх імкненняў. Аднак, Слуцкая Паўстаньне задэмантавала ўсюм съвету распачлівы, бо пасьветчаныя крывюю, пратест беларускага народу супроць гвалту, учыненага яму суседзямі з усходу ѹ заходу. І ѹ гэтым якраз — вялізарная гістарычнай заслуга Случчакоў перад Бацькаўшчынай.

Святкуючы год па годзе ўгодкі Слуцкага Збройнага Чыну, мы прыпамінаем ня толькі гераічную ахвяру Случчакоў, але ѹ аддаем пашану памяці ўсіх тых беларусаў, што памерлі, каб жыла Беларусь.

Ф. Кушаль

BIE L A R U S

Byelorussian newspaper published by
BYELORUSSIAN - AMERICAN ASSOCIATION, INC.
National Headquarters
401 Atlantic Avenue
Brooklyn 17, New York, USA. — Tel.: MAin 5-9352.

БЕЛАРУС — Беларуская газета ў Амэрыцы
Рэдагуе Калегія. Падпіска зь перасылкаю 4.00 дал. на год.

НОВЫМ НА ВАРОТАМ

Гэтым нумарам Галоўная Управа Беларуска - Амэрыканскага Задзіногання аднаўляе выдаванье гасапісу **БЕЛАРУС**, як месячніка. Часапіс, неабходнасць якога вельмі востра адгубваеца, мае быць адбіткам жыцця, грамадзкіх патрэбаў і палітыгнага становішча амэрыканскіх беларусаў. Рэгулярны выхад і разъвіцьцё гасапісу будзе залежыць ад маральнага й матар'яльнага падтрымання гытаго, на што выдаецца ў лігыць.

МЕНСКІЯ РАССТРЭЛЫ

Бальшавіцкі суд і расстрэл трывгацца ў Менску ўзынімае важнае пытанье віны, ды маральнае й гісторычнае адказнасці, за злачынныя масавыя нішчэнныя нявіннага цывільнага жыхарства Беларусі.

Справядлівасць вымагае, каб перад судом беларускага народу былі пастаўлены ў се народагубцы, незалежна ад таго, ці былі яны пад камандаю нейкага „штурмбагніфюрэра”, ці сталінскага камісара. Бо-ж ведама добра, што у масавым забіванні народу на беларускай зямлі вінаватыя не адны гітлераўцы ды іхныя падуладныя. Выгубілі ня мала нявінных і чырвоных „Карнікі”. А ці раз яны ў знарочна правакавалі немцаў на нішчэнне беларускага жыхарства.

Трэба сцвердзіць, што масава нішчыць людзей у Беларусі першыя пачалі сталінскія акурат апрычнікі, якія ў самым пачатку вайны, перад сваімі ўцёкамі, пазыверскую забілі ў вязніцах НКВД тысячы безбаронных зняволеных. Ведаюць гэта добра жыхары Вялейкі, Баранавічай, Глыбокага ды беззліч іншых местаў Беларусі. Каты НКВД застрэлілі бязылітасна тысячи ў часе пераходу вязніяў эвакуацыйнымі канвоемі, як гэта было на шляху Менск-Чэрвень.

Срогую кару народную даўно павінны панесці ўсёя забойцы, што ў неваеную пару, у часе масавага сталінскага терору, вынішчылі сотні тысячаў зусім няўніх сялян, работнікаў і інтэлігенцыі Беларусі, ці па астрогах рэспублікі, ці, пасля дэпартацыі, у савецкіх канцэнтрацыйных лягерох.

Вось на суд народу, за генасід над ім, і павінны даўно стаць усе гэтыя крывававыя злачынцы. І судзіць іх павінны ня каты Масквы, у якіх самых рукі ў крыві няўніх беларускіх ахвяр, як гэта было на судзе ў Менску, а сам Беларускі Народ.

„... Аляксандра II мусіць памерці. Дні ягоныя паліганыя. Мне, ці камунебудзь іншаму, давядзеца панесці апошні страшны ўдар... Ен памро, а разам зь ім і мы, ягоныя ворагі, ягоныя забойцы. Гэта неабходна для справы свабоды, бо гэта захістасцца моцна тое, што хітрыя людзі называюць кіравецтвам — манархігным, неабмежаным, а мы — дэспатызмам... Гісторыя паказвае, што раскошнае дрэва свабоды патрабуе людзкіх ахвяраў... Уважаю, што сваёю сымерцій узынню ўсё, што павінен узыніць, і большага ад мяне ніхто, ніхто ў сівеце вымагаць ня можа”.

З тэстамэнту ІГНАТА ГРЫНЯВІЦКАГА.

Ахвяру свайго жыцця на аўтар свабоды народу, складалі ў змаганыні з дэспотыяй Масквы не адны слуцкія паўстанцы. 80 год таму склаў яе ў беларускі рэвалюцыянер Ігнат Грыніяўцкі, які цягнуў свайго-ж жыцця зынішчай таго цара, з загаду крывававага стаўленіка якога, Мураёва, на шыбеніцы маскоўскай павіс Каство Каліноўскі. Ніжэй апісаны, на аснове рэвалюцыйнага друку XIX стагодзьдзя, сам акт забойства Аляксандры II.

Ужо ад 1880 году ў Пецярбурзе дзею рэвалюцыйны нарадавольскі настаўніцкі гурток, сябрам якога быў і Ігнат Грыніяўцкі. У гэтым-жа годзе нарадавольцы заплянавалі ў зыніш-

ТРАГЭДЫЯ КРАУЧАНКІ

Наэлектрызаванае паветра халоднае вайны працяла ў канцы жнівеня вестка аб трагічнай самагубнай смерці беларускага падсавецкага пісьменніка Усевалада Краўчанкі. Пра ў прынцыпе крэтычны пагляд Краўчанкі на савецкі лад, і, асабліва, на абавязкавы ў савецкай літаратуры „соцрэалізм”, можна было дагадвацца ў раней хоць-бы з гэткіх ягоных высказаваньняў у апавяданні „Палесьсе” аб беларускай падсавецкай літаратуре

„... Нядайна прачытаў я раман пра калгасы, — адна лякіроўка! Ня людзі там паказаныя, не калгасынікі, агрономы, не партыйныя кіраўнікі, а можна сказаць, анялы нябесныя, адно толкі, бедныя, бяз крылаў. І жывуць гэтыя анялы ў такой згодзе, што ў слабавольнага чытача ажно сълёзы наварочваюцца на вочы ад расчуленія. Усё адшліфавана да такога бліскучага, што прыходзіцца зажмураць вочы, каб часам не папсаваць зрок... Гэта яркі ўзор гэтак званай бесканфліктнай творчасці, што, у перакладзе на маё разуменьне гэтай звязы, азначае звычайную хлускню, у якой жыццё малюецца роўнай ружовай хварбай, і бедны чытач, як хворы на дальтанізм, бачыць ружовай і зямлю, і не ба, і ваду, і лес”.

Як сіветчыцы перадсъмартыны ліст-тэстамэнт Краўчанкі, пачуцьцё бунту супрощае партыйнага хвалышу гвалту над людзкім сумленнем у съведамасці пісьменніка нарасло натолькі, што пры першай спрыяльнай нагодзе мусела яно выбух-

нуць, што ёй сталася ў Францыі, калі Краўчанка апынуўся паза беспасярэднім засягам ворганаў партыйнага нагляду ў тэрору.

Пасля гэтага, павароту назад на бацькаўшчыну, да дзяцей, сям'і ў блізкіх, яму ўжо ня было, хіба толькі на маральнай паніжэнні, зьдзек, допыты, „беспатрэбныя муки”, пра якія пісьменнік і гавора ў сваім лісьце. Зь іншага боку, заставанье палітычным эмігрантам за мяжою выстаўляла на такія-ж перасылды, допыты ў муки ягоных блізкіх, сям'ю, да якіх, як відаць зь ягонага ліста, Краўчанка быў асабліва моцна прывязаны, а якіх, — ведаў ён гэта хоць-бы зь лёсу блізкіх Пастэрнака, — тэрор Масквы не пакіне ў супакоі.

Вось, з трагічнага канфлікту між парывам да свабоды й бунту супрощае духовага партыйнага прыгону, а трывогаю за будучыню дзяцей і дарагіх сабе асоб, пісьменнік наважыў развязку праз смерць. Дый вельмі сумліўна, ці ёй сымерць уратуе ягоных блізкіх ад тых маральных паніжэнні і зьдзекаў, на якія ня важыўся вяртацца сам пісьменнік, і, ці партыя ўшануе ягоную перадсъмертную, крывёю падпісаную, просьбу: „Я прашу... ня месціца на мае сям'ю, маіх блізкіх, якія ў нічым невінаватыя”. Партыя сэнтымэнтальнаю ніколі ня была.

Трагічная самагубнай сымерці Усевалада Краўчанкі раскрывае ту ю маральнай задуху, духовы тупік і атмасферу палітычнага тэтору, у якой мусіць жыць і тварыць беларускія пад-

савецкія пісьменнікі ў пару, калі, з аднаго боку, Масква масавымі дэпартацыямі праводзіц плянавае генасыднае вылюдненне Беларусі, а з другога, адначасна змушае беларускіх пісьменнікаў да пісання паніжальных хваласьпеваў „вялікаму рускаму народу”, партыі ў новаму дыктатару за няіснуючее „шчасце”, якое беларускі народ дастае быццам з ласкі Масквы. У такім палажэнні, зусім натуральна, канфлікт із сваім сумленнем і пачуцьцё бунту, нарастаючы у кожнага, навет і партыйнага, пісьменніка, які сам выйшаў з народу ў чецеца звязаным з гэтым народам, з сваю бацькаўшчынай і ёе долю, як было гэта з Краўчанкам. У патрыятызме-ж Усевалада Краўчанкі сумніваў быць ня можа. Сіветчыца пра гэта хоць-бы ў ніжэй прыведзены прыклады з ягоных апавяданніяў пра Палесьсе:

„У кожнага чалавека ёсьць недзе на зямлі свая маленькая любімая родная мясьціна, скажам, якая небудзь Случчына або Полаччына, словам, такі геаграфічны куточак, ад якога ў яго, па сутнасці, пачынаецца запрауднае адчуваюне Радзімы, зь якім звязаныя яго найлепшыя успаміны, мары, жаданні.

Ёсьць і ў мяне такі дарагі сэрцу родны куточак, і я рады, што ён ёсьць у мяне. Дзе-б я ні быў, я заўсёды з замілаваннем і любасцю напушу ў сваім сэрцы вобраз Палесьсе, успамін аб яго прыродзе ў людзях, аб ціхай Прывіці, аб асеньніх палескіх пушчах і барох. Вобраз Палесьсе атоесамляеца ў маёй сіядомасці з Радзімай, з вобразам маці,

АПОШНИ УДАР

Да 80-годзьдзя ад сымерці Ігната Грыніяўцакага

падыймаліся галасы за тое, каб адначасна рыхтавацца й да замаху бомбамі. За прыгатову бомбай рэвалюцыянеры ўзяліся. За тое, каб цара зынішчыць бомбаю, асабліва горача стаяў Грыніяўцкі. Тымчасам погаласкі пра царабойчыя пляны рэвалюцыянеру дайшлі да царскае ўлады. Пасыпаліся арышты. Нарадавольцы пастанавілі съпішацца. Перад сакавіком 1881 году Грыніяўцкі разам зь іншымі ездзілі за Паргалова й Смольны манастыр, каб выпрабаваць свае бомбы. Выявілася, што бомбы рваліся як трэба.

26 лютага на кватэры Грыніяўцакага адбылася апошнія нарада рэвалюцыянеру у справе замаху. Апрача Грыніяўцакага, былі прысутныя Жэлябаў, Пяроўская, Рысакоў, Міхайлаў. Гэтым часам, відаць, Грыніяўцкі напісаў і свой тэстамэнт — сваё развязанне з сябрамі, рэвалюцыяну працаю, з жыццём. Увечары 28 лютага, у сыбіту, было канчальна паста-

ноўлена: замах на цара выкананаць заўтра раніцай, у часе ягонага праездзу ў маинек ці павароту стуль. Усю ноч ішла праца над мантаваннем патрэбных для замаху бомбай.

I-ша лютага раніцаю, у нядзелю, на кансыпрацыйную кватэру зъявіліся змоўнікі: Грыніяўцкі, Рысакоў, Міхайлаў, Емяльянаў, Пасльей. Прыйшла Пяроўская і прынясла дзвіве, завязаныя ў вузялак, бомбы. Яна паведаміла аб арышце Жэлябава, і сказала, што нягледзячы на працу праз усю ночь, не ўдалося прырыхтаўць плянаванага ліку бомбай. Хоць можа яшчэ прынясць і больш, але тым часам трэба здаволіцца тым, што ёсьць. Хутка прыйшоў Кібальчыч і прынёс яшчэ дзвіве бомбы.

Пяроўская яшчэ раз падтарыла плян атакі на цара. Яна нашикаўала схэму, як павінны раставіцца рэвалюцыянеры з бомбамі, ды ўмовілася зь імі пра сигналы. А 12 гадзіне у-

дзень Рысакоў і Емяльянаў павінны стаяць на рагу Неўскага й Малой Садовай, а Грыніяўцкі й Міхайлаў — на другім канцы тае-ж вуліцы. Было пастаноўлена: калі цар паедзе па Малой Садовай, дык узарваць яго мінаю з падкопу. Пры падкопе на цара ўжо чакалі Багдановіч і Якімава. У выпадку-ж, калі б міна не узарвалася, або узрыў не асягнуў жаданае мэты ѹ цар застаўся-б жывы, тады ўсе чатыры змоўнікі, што стаялі па абедвух канцох вуліцы, павінны съпешна кіравацца на месца акцыі ѹ скончыцца з царом ужоўшы бомб.

Грыніяўцкі, як рэвалюцыянер найбольш дазнаны пэўны, быў пастаўлены пры самым канцы Малой Садовай, каб, калі дзеля нейкіх прычынаў узрыў міны не адбудзеца, пераняць ініцыятыву замаху ѹ гэтым даць іншым сыгнал да дзейнасці.

Тымчасам, а гадзіне 12.45 цар паехаў у манеж па вуліцах, дзе ня было ніякое на яго заседкі. Княгіня Юр'еўская, да якой дайшлі чуткі пра падкопы, прасіла

зь нечым самым драгія для мяне". („Апавяданье пра съмелае сэрца").

Палесьсе — прыгожы і самабытны край, пазнаёміўшыся зь ім, яго нельга не палюбіць. Але мне яно драгое ў любае ўдвая — гэта месца, дзе я нарадзіўся ў вырас. І кожны раз, калі ці то на цятніку, ці на машине, я набліжаюся да Мазырскіх палёў і лясоў, калі далёка — далёка наперадзе раптам выблісквае між зялённых лазнякоў блакітная істужка. Прывяці, у мяне міжвольна мадней б'еца сэрца, і я адчуваю нейкую асаблівую радасць". („Палесьсе").

A. Атаганін.

31-га СІНЕЖНЯ 1961 Г.

ВЯСЁЛАЯ СУСТРЭЧА НОВАГА 1962 ГОДУ

ладжаная Акруговою Управаю БАЗА ў Нью-Ёрку ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтра на 401 Атлянтык эвеню ў Брукліне.
Пачатак а гадз. 10 увечары. Усіх сяброў і прыхілнікаў шчыра запрашаю.

А В Е С Т К А

Выдавецтва ЗЕМА ў Кліўлендзе выдала песенникі праф. М. Куліковіча „Калядоўшчыкі", дзе зьмешчаныя беларускія калядныя песні ды гульні. Цана гэлага прыгожага выдання ўсяго 1 даліяр. Заказы просім слаць на адрыс сп. Ул. Дунца,

814 Brayton Ave.,
Cleveland 13, Ohio.

Чытай, пашырай, вытісай
сваю беларускую газету!

ЗЬМІТРОК БЯДУЛЯ

23. 4. 1886 — 3. 11. 1941

Сёлета мінае 75 год ад нараджэння ў 20 год ад съмерці выдатнага пісьменніка й паэты — нашаніўца Зьмітрака Бядуля. Бядуля — зьява асаблівая ў беларускай літаратуре дзела свайго жыдоўскага паходжання. Запраўданае ягонае прозвішча — Самуіл Плаўнік. Нарадзіўся ён у мястэчку Пасадзец Вялейскага павету, у сям'і балагола й гандляра лесам. Маленства й юнацтва правёў наперамен у жыдоўскіх школах ды ў беларускім народным навакольлі — сярод сялян, лесарубаў, плытнікаў. Знаў дасканала сялянскі быт, народную псыхіку й беларускую мову, якую ведаў лепш за шмат якіх пісьменнікаў сялянскага паходжання.

Першы беларускі твор — „Пятоць начлежнікі" — быў друкаваны ў 1910 г. ў „Нашай ніве". Праз два гады Бядуля пераяжджае ў Вільню на сталую працу ў газэце, пры якой і застаецца аж да яе спынення дзеля падзеяў другое сусветнае вайны. Стаяўся ён беларускім пісьменнікам наперакор адмовам ды маральному націску ўсяе свае радні, якая пхала яго да больш даходнага, традыцыйнага жыдоўскага заняту, — гандлю. Бядуля наракаў на гэта пасльей словамі: „Ніхто з іх ня мог зразумець маеў душы, маеў натуральныя цягі да той зямлі, да тых людзей, дзе я радзіўся й праўёў усе свае лепшыя годы".

З Бядулявай прозы былі выдадзеныя зборнікі „Абрацкі" (1913), „На зачараваных гонях" (1923), „Апавяданы" (1926), навэлі „Тан-

зілія" (1927), аповесьць „Славав" (1928). З пазіі асобнымі выданьнямі друкаваліся зборнік „Пад родным небам" (1923) і „Паэмы" (1927). І Бядуля ня мінуў перасльед бальшавіцкага Масквы за ягоны беларускі патрыятызм. Вінавацілі яго ў „нацыянал - дэмакратызме", змушалі пісаць на партыйныя заказы, вымушалі пераробак ранейшых твораў, або перараблялі іх і самі, як гэта відаць із „Збору твораў" 1952 г. Шмат Бядулявых твораў пары нашаніўская й першае сусветнае вайны савецкая цензура налагула не праpusкае ў друк.

Бядуля знаў добра беларускі фальклёр, вывучаў яго і пісаў аб ім працы, прыкладам „Вера, паншчына й воля ў беларускіх народных казках і песнях" (1924). На матар'яле беларускага фальклёру напісаў ён і сваю паэму пра Палесьце „Зачараўаны край", дзе ў строўную паэтычную цэласць памайстэрску ператопленыя старавечныя народныя съветагляд ды сюжэт-

цара ня ехаць на Малую Садовую, й Аляксандра Пальміні ѿсаю звычайную дарогу ў манеж ды паехаў пустымі вуліцамі. Калі Палескская даведалася, што цар праехаў у манеж аблінушы Малую Садовую, яна паведаміла умоўленымі знакамі, што трэба йсьці на Кацярынінскі канал, і тамака ўзноў чакаў на праезд цара.

Цар Аляксандра II, тым часам, праводзіў агляд свае гвардыі. Была гэта ягоная апошняя палітычна-дзяржаўная дзеянісць. Калі агляд скончыўся, цар замарудзіўшы крыху ў Міхайлаўскім палацы, паехаў назад па Кацярынінскім канале. Тамака ўзноў чакаў на яго Грынявіцкі із сябрамі.

Змоўнікі ўжо больш гадзіны сноўдаліся неспакойна сюды-туды зь невялікімі скруткамі ў руках. Вуліцы, па якіх павінен быў праляджаць цар, звычайна ахоўваліся адмысловымі паліцыйнымі вартамі. Частым сноўданьнем можна было лёгка выклікаць падазрэнне. Хоць скруткі ўжо не вялікія, фунтаў па пяць, аднак-жа скаваць іх у кіша-

нту было немагчыма. Рэвалюцынеры чакалі нецярпяліва на сваю ахвяру, напружаные расло, аж у канцы царская карэта паказалася ды хутка зраўналася зь першым змоўнікам — Рысаковым.

Крокай 30 ад яго стаяў, абапершыся аб агароду канала, Грынявіцкі, а недалёк ад яго — Емяльянаў.

Была гадзіна 2.15, калі Рысакоў штурнуў пад ногі коня ѿ царскага экіпажу сваю бомбу. Бомба ўзарвалася. Казак, што сядзеў на казлох, канвойны й адзін пераходы, упалі цяжка, ці съмяротна параненыя. Царская карэта была ў шчэпках. Але цар быў цэлы. Ен зышоў з карэты й спытаўся: „Ці скоплены праступнік?" Казакі ў паліцыйнты ўжо трималі Рысакова, выймалі зь ягоных кішэніяў рэвальвер і кінджал.

Паліцмайстра Дворжыцкі маліў цара вяртацца немарудзячы ў палац. Ен разумеў, што за адным рэвалюцынерам можа быць і больш. „Слава Богу, я ўцалеў!" — прамовіў Аляксандра II да аднаго з казакоў. „Ці слава Богу, яшчэ нявецам!" — кінуў на гэта цару

Рысакоў. Ен бачыў, як да цара, з розных бакоў, набліжаліся іншыя рэвалюцынеры, а наперадзе — Грынявіцкі.

Ад часу ўзрыву мінулі трэх-чатыры часіны. Аляксандра II адлучыўся ад грамады, што яго абкружала кіраваўся да саней. Напярэймы яму ўшоў Грынявіцкі. Калі ён быў два-трыя крокі ад цара, Грынявіцкі падняў бомбу і з усяе сілы кінуў яе між сабою й царом воблем. Прагрымей новы выbuch. У паветра ўзвіліся клубы дыму, сынег, шкума-мацьцё вонраткі. Колькі часінаў ня было відаць, што сталася. Паслья, калі дым разъвеяўся, прысутныя пачаўшылі гэткі абраз:

На зямлі ляжала шмат парапененых. Прыхінуўшыся сытіною да акратавання канала, упершыся рукамі ў ходнік, бяз шыніяля й бяз фуражкі, поўсядзеў Аляксандра II. Быў ён увесь у крываі ѹ цяжка соп. Ногі ягоныя былі пакрышаныя, цурчала зь іх кроў, цела вісела кускамі, твар быў у крываі. Побач яго ляжала шынель, ад якое засталіся адны шматкі.

ЗЬМІТРОК БЯДУЛЯ

ВОЛАТ

Съмерць... Бура... Трывога...
Ня ѹдзі, ой, ня ѹдзі ты, аслак - юнага!
Ляжыць прад табою страшная дарога,
Пагінеш, пагінеш... няйнагай!

Чырвоныя коні пад небам нясупца,
Пярун і грымоты ўвакруг раздаюца,
І страх, і атрута ўвесе съвет абляглі...
І нішыцца ўсё на зямлі!...

I кроў... I руны...
Ой, горкая будзе, дзяючок, твая доля!
Съмерць зрэжа касою — бы кветку-расыліну,
Груган зынгасе косыці па полу...

„Пайду! Я жадаю п'янець! Загарэцца!
Усім съветам магу кіраваць я, здаецца,
I пушганай Богам імпэтнай стралой
Памгуся ўгару над зямлём!

Мне полымя! Сілу!
Люблю я лунаць, бы арол, па ашары...
Віхор нясе гібел, капае магілу...
I цемрай ахоплены хмары...

I пруцца, і рвуцца, і пеняцца хвалі,
I плагуць, і скагуць, — о, волю ім далі! —
A мора шалёнае — брацейка мне,
A бура — ў грудзёх у мяне!

Я — цар валарадны!
Я — съмерці тавары! Я славай кірую!
Я — сонца адвегнага сын съветазарны!
Я зі сілай съмяротнай ваюю... .

Я волю зь залезных зубоў вытрываю!
Свой гнёў праз мяне Бог на съвет пасылае!
Я — помста за мора няшгасці і сълёз!
Мне крок ад зямлі да нябес! . . .

Памгася далёка...
Пратаў!... I ня вернеца съмелы ніколі. —
Яго ня убага ўжо матына вока...
I грудзі парвуцца ад болю.

Яму пахвалы за адвагу ня трэба —
Яму шлях агністы — зарніца ў небе,...
Ён — шгасце, дыханьне адважных людзей...
Ён — песня старых і дзяючых...

ныя ѿ мастацкія багацьці беларускіх народных казак і лягендай.

У Бядулявай прозе знаходзімі глыбокі псыхаліягічныя, народная міталёгія ѹ нацыянальная героіка.

M. Гайніг.

Памёр Ігнат Грынявіцкі а гадзіне 10.30 увечары. Крыху раней, а гадзіне 3.35, памёр цар Аляксандра II.

Напрацягу колькіх дзён жандары паказвалі людзям труп Грынявіцкага ѹ ягоную фатаграфію, каб даведацца, хто ён. Ды прозвішча ягонае ўлады дазналіся толькі посля таго, як суд у спрэве забойства цара быў ужо закончаны.

Съмерць цара імпэрыі з рукі ахварнага беларускага рэвалюцынера, захістала тады расейскае самадзяржаўе ѹ самых яго асновах. Заламалася яно, аднак-жа, толькі 36 год пасльей, але ў тады свабода не перамагла. Наадварот — на месца дэспотыі царскае, над народам патрапіла дзіўна хутка вырасць і яшчэ больш безаглядна ѹ жорскай расейской дэспотыі „праклетарская", крываюць дыктатары якое пасыпелі выгубіць ужо мілёнія няяніх людзей. І гісторыя ўсё яшчэ чакае на пару, калі „дрэва свабоды" заруне нараэшце для народу імпэрыі самаадданымі чынамі новых Грынявіцкіх.

L. Агнявіца.

З НАШАГА ЖЫЦЬЦЯ

НАЧАТАК ЗАНЯТКАУ У БЕЛАРУСКАЙ ШКОЛЕ БАЗА У НЮ-ЁРКУ

7-га каstryчніка ў съботу пачаліся заняткі ў беларускай школе Акругонае Управы Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання ў Ню-Ёрку. Заняткі пачаліся малебнам, адпраўленым для дзяцей і бацькоў Яго Высокапрэсвятым Архіяпіскапам Валіём у Саборы сув. Кірылы Тураўскага. Пасыль малебну адбыліся першыя ў гэтым годзе лекцыі.

Школа месціцца, як і мінультымі гадамі, у Беларускім Грамадзкім Цэнтры на 401 Атлянтык эвэню ў Брукліне. Кіруе сёлета школаю сп. М. Тулейка. Апрача яго, у школе, пакуль што, выкладаюць Уладыка Васіль і Ю. Станкевіч. Заняткі адбываюцца што пятніцы ад 7-ай да 9-ай гадз. увечары.

Акруговая Управа БАЗА горача заклікае беларускіх бацькоў рэгулярна пасылаць дзяцей у сваю родную школу, дзе яны будуть вучыцца Закону Божага, беларускія мовы, гісторыя Беларусі, беларускіх песьняў ды скокаў.

ПАСТЫРСКА - РЭГЕНЦКІЯ КУРСЫ

Адчуваючы вялікую патрэбу належнага рэлігійна - маральна-га ўзгадавання беларуское эміграцыі, Эпархіальная управа БАПЦарквы пастанавіла адчыніць у Кліўлендзе пастырск-рэгенцкія курсы. Заняткі на курсах пачаліся 10-га каstryчніка сёлета й праводзіцца рэгулярна два разы на тыдзень, што аўторак і чацвер, а гадз. 7-ай увечары. Курс мае быць двугадовы.

Апрача съеву й славянскія мовы, якія выкладае на курсах сп. К. Кіслы, у праграме курсаў гэткія прадметы: Стары й Новы Запавет, катехізіс, гісторыя Царквы, жыцці Святых, царкоўны Устаў, асновы Багаслоўя й гамілетыкі.

РЭФЭРАТ ВІНІМ

У съботу 28-га каstryчніка сёлета, у рамах сталых навуковых зборкаў Беларускага Інстытуту Навукі й Мастацтва, адбыўся рэфэрат сп. Ф. Кушаля, прысьвячаны навейшым працампольскіх гісторыкаў аб фэдэрацыйнай палітыцы Польшчы ў 1919-1920 г.г. З рэфэрата выявілася, што дакладчык сабраў вялікі матар'ял, які выяўляе істоту польскіх палітыкі на ўсходзе ў часе польска-балшавіцкіх вайны й падпісання мірнага трактату ў Рызе.

Пасыль рэфэрату, як заўсёды, адбылася дыскусія.

ПАЛІТЫЧНЫ ПЕРАДВЫБАРНЫ ВЕЧАР

У съботу 21-га каstryчніка сёлета, а гадз. 7-ай увечары Нью-Ёркі аддзел Згуртавання Беларуское Моладзі Нью-Ёркская Акруга БАЗА ладзілі ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру палітычны перадвыбарны вечар „Вагнэр ці Лефковіч?“ На вечары выступалі прадстаўнікі ад палітычных партый ў ЗША, ад Дэмакрату — сп. Вільям Фрэйд, а ад Рэспубліканцаў — сп. Робертсан Гэтч, абодвы Нью-Ёркскія адвакаты й палітычныя дзеячы.

Адкрыў вечар, ад імя ЗБМА, сп. М. Казльякоўскі, які прызвітаў прысутных на залі сяброў і гасціцей і перадаў слова кіраўніку сходу, — ён-жа й перакладчык, — Вячку Станкевічу.

Першым выступаў прадстаўнік Рэспубліканскай Партыі Р. Гэтч, які падтрымліваў кандыдатуру ў мэры места Нью-Ёрк рэспубліканца Лефковіча, а тады — сп. В. Фрэйд, які падтрымліваў кандыдатуру дэмакрата Вагнэра. Пасыль іхных выступлений пачалася дыскусія, у якой бралі голас сп. сп. К. Мярляк, Ф. Бартуль, В. Мэльяніновіч, Ю. Станкевіч, Д. Клінцівіч ды інш. Дыскусія, пытанні й адказы на іх, зацягнулася дапозна.

Вечар скончыўся съцілым пачастункам.

КЛІУЛЕНДЗКАЯ ХРОНІКА

Скончыўшы будову царквы й развітаваўшыся зь летам, Кліўлендзкая беларуская калёнія ўзноў узялася за шырэйшую грамадзкую дзейнасць. 17-га верасеня адбылося паседжаннне тутэйшага аддзелу БАЗА ды іншых арганізацый, дзе быў зроблены й скаарданаваны плян працы на будучыню.

Перад гэтым, 26 жніўня, аддзел БАЗА ладзіў (хоць кіруху ў пазнаватва) Купальскі вечар, які быў нязвычайна ўдалы. Культурна - асветны рафэрэнт аддзелу Іра Каляда ставіла зь дзецьмі сценічны абрэзок А. Змагара „Купальле“ із музыкай сп. К. Кіслага. Дзеці ў роліх ведзмаў, лясуні ды іншых, выявілі вялікія мастацкія здольнасці. Праграму канцэрту дапоінілі скэчы й съпэў Іры Каляды ды Міхася Стрэчынія.

20 каstryчніка Іра Каляда брала ўдзел у канцэрце, ладжаным для хворых у шпіталі „Гайлэнд В'ю“.

22-га каstryчніка беларуская моладзь брала ўдзел у съвяткаванні мяладзияцкім Украінскім арганізаціямі 100 угодкаў съмерці паэты Тараса Шаўчэнкі, на якім наш юнак Віктар Стрэчынія прачытаў пабеларуску „Запавет“ Т. Шаўчэнкі.

23-га каstryчніка жаночы клуб пры „Гуро Ройт Госпітал“, дзе працуе др. А. Занковіч, ладзіў абед із стравамі з розных краінаў. Сп-ня Занковіч падрыхтавала да яго колькі беларускіх страваў. Ейная здымка ў прыгожай беларускай вопратцы была зъмешчаная ў найбольшай Кліўлендзкай газэце „Плэнін Дылер“, побач з рацэптамі паданых ёю беларускіх страваў.

29-га каstryчніка Жаночае Згуртаванне БАЗА ладзіла базар з багатым буфетам і лятарэй. Наагул, Кліўлендзкія жанкі вельмі актыўныя й выяўляюць немалыя арганізацыйныя здольнасці.

29-га ж каstryчніка, а гадз. 6-ай увечары, БАЗА ладзіла канцэрт, падрыхтаваны культ.-асв. рэфэрэнтам, з удалымі абрэзкамі „Рэпка“ ды „Журавель і чапля“. Не абыўшлося й без „Ляўоніхі“. Усіх узноў задзівлі здольнасці нашых школьніх дзяцей. Вельмі шкада, што некаторыя бацькі ўсё яшче не пасылаюць сваіх дзяцей у беларускую школу, робячы ім гэтым вялікую крыўду на цэ-

лае жыццё.

30-га каstryчніка адбыўся мітынг новалаўсталай арганізацыі „Рады для інфармавання пра камунізм“. Беларусоў рэпрэзентавалі на мітынгу старшыня аддзелу БАЗА Ю. Гасцічееў і кіраўнік аддзелу ЗБМА інж. К. Калоша.

АГУЛЬНЫ СХОД АДДЗЕЛУ ЗБМА У НЮ-ЁРКУ

20-га каstryчніка ў пятніцу, а гадз. 7-ай увечары ў памешканні ПВКА ў Брукліне адбыўся гадавы справаудачны сход Нью-Ёркага аддзелу Згуртавання Беларуское Моладзі ў ЗША. Сход праўшов пад старшинствам сябры В. Паланевіча.

Справаудачы зь дзейнасці ўправы аддзелу за мінулы год дадлі: старшыня уступаючы ўправы сябра В. Мэльяніновіч, сакратар М. Казльякоўскі, скарбнік П. Алекса й загадчык кніжнага кіёску ЗБМА сябра В. Станкевіч.

У новы ўрад Нью-Ёркага аддзелу ЗБМА выбраныя: Павал Алекса — старшынём, Ніна Каваль, Павал Каваль, Вінцэнт Паланевіч і Міхася Казльякоўскі — сябрамі управы. У Ревізійную Камісію й Сяброўскі Суд выбраныя: В. Мэльяніновіч, А. Акановіч і Ганна Зыбайла.

ИНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЕНЬ ПАРАХВІ СВ. КІРЫЛЫ ТУРАЎСКАГА У НЮ-ЁРКУ

У каstryчніку сёлета выйшаў і быў шырока разасланы адмысловы бюлетэнъ выданы Царкоўнай Радаю паraphві сув. Кірылы Тураўскага ў Нью-Ёрку. Бюлетэнъ дакладна інфармуе як сваіх паraphвінаў, гэтак і туцішча беларуское грамадзтва наагул, аб дзейнасці й фінансавым становішчы паraphві. Выданы ён ў сувязі із агульным гадавым справаудачным сходам паraphві, які адбудзеца неўзабаве.

БЕЛАРУСКАЕ ВЯСЕЛЬНЕ

14-га каstryчніка сёлета, а гадз. 4-ай папаўдні, у Саборы сув. Кірылы Тураўскага Яго Высокапрэсвятым працам польскіх гісторыкаў аб фэдэрацыйнай палітыцы Польшчы ў 1919-1920 г.г. З рэфэрата выявілася, што дакладчык сабраў вялікі матар'ял, які выяўляе істоту польскіх палітыкі на ўсходзе ў часе польска-балшавіцкіх вайны й падпісання мірнага трактату ў Рызе.

Пасыль рэфэрату, як заўсёды, адбылася дыскусія.

ПАЛІТЫЧНЫ ПЕРАДВЫБАРНЫ ВЕЧАР

У съботу 21-га каstryчніка сёлета, а гадз. 7-ай увечары Нью-Ёркі аддзел Згуртавання Беларуское Моладзі Нью-Ёркская Акруга БАЗА ладзілі ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру палітычны перадвыбарны вечар „Вагнэр ці Лефковіч?“ На вечары выступалі прадстаўнікі ад палітычных партый ў ЗША, ад Дэмакрату — сп. Вільям Фрэйд, а ад Рэспубліканцаў — сп. Робертсан Гэтч, абодвы Нью-Ёркскія адвакаты й палітычныя дзеячы.

Адкрыў вечар, ад імя ЗБМА, сп. М. Казльякоўскі, які прызвітаў прысутных на залі сяброў і гасціцей і перадаў слова кіраўніку сходу, — ён-жа й перакладчык, — Вячку Станкевічу.

Першым выступаў прадстаўнік Рэспубліканскай Партыі Р. Гэтч, які падтрымліваў кандыдатуру ў мэры места Нью-Ёрк рэспубліканца Лефковіча, а тады — сп. В. Фрэйд, які падтрымліваў кандыдатуру дэмакрата Вагнэра. Пасыль іхных выступлений пачалася дыскусія, у якой бралі голас сп. сп. К. Мярляк, Ф. Бартуль, В. Мэльяніновіч, Ю. Станкевіч, Д. Клінцівіч ды інш. Дыскусія, пытанні й адказы на іх, зацягнулася дапозна.

УПРАВА БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАЙ ДАПАМОГІ

з сумам паведаляе аб съмерці 12-га верасеня 1961 г. былога заступніка старшыні Б. А. Д.

СВ. ПАМЯЦІ ІНЖ. ПІЛІПА ЖУКА

і выказвае шыгырае спагувањне сям'і Нябожыка.

ГАЛОЎНАЯ УПРАВА БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАННЯ ў ЗША

із сумам паведамляе аб негаканай съмерці сябры БАЗА ў Спрынгфілд

СВ. ПАМЯЦІ ПЁТРЫ РУСАКА

народжанага ў Наваградгыне ў 1893 г., памерлага ў Рыгмандзе, Мэйн, 20-га каstryгніка 1961 г. і складае жонцы Аляксандры ў сінту Барысу найшыгрышыя спагувањні ў іхным вялікім горы.

ЦАРКОЎНАЯ РАДА ПАРАХВІ ЖЫРОВІЦКАЕ БОЖАЕ МАЦІ ў НЮ-БРАНСЬВІКУ

з сумам паведамляе аб трагічнай съмерці 29-га каstryгніка 1961 г.

СВ. ПАМЯЦІ МАРЫИ МАНЬКОУСКАЙ

і выказвае шыгырае спагувањне дзецям і брату Нябожыцам.

ГАЛОЎНАЯ УПРАВА БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАГА ЗАДЗІНОЧАННЯ І УПРАВА АДДЗЕЛУ БАЗА ў НЮ-ДЖЭРЗІ

паведамляюць із глыбокім жалем аб перадгаснай съмерці, у выніку цяжкое хваробы, сябры БАЗА ў Нью-Джэрзі былога старшыні Аддзелу БАЗА ў Нью-Джэрзі

СВ. ПАМЯЦІ ЯНКІ ДУБЯГІ

народжанага 6 траўня 1911 г. ў вёсцы Слабада, Вялейскага павету ў памерлага 28-га каstryгніка 1961 г. ў Саўт-Рывэр, Нью-Джэрзі.

Галоўная Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночання ў Управе Аддзелу БАЗА ў Нью-Джэрзі выказваюць асірацелай сям'і Нябожыка, жонцы Ганне ў сінтом Аўгусту ў Віктару, свае найглыбейшыя спагувањні.

Паховіны СВ. ПАМЯЦІ ЯНКІ ДУБЯГІ

У сераду 1-га лістапада, на гадз. 4-ай папаўдні, у Саборы сув. Кірылы Тураўскага Яго Высокапрэсвятым працоўны дзень, вялізная, бо чалавек 300, грамада беларусаў праводзіла на вечыні супачынік на беларускім могіл